

Керівник асоціації «Белсахар» про розвиток галузі і роботі на ринку ЄАЕС

Сьогодні в Білорусі працюють чотири заводи з переробки бурякової сировини: Слущький цукрорафінадний комбінат, Городейський цукровий комбінат, Скидельський цукровий комбінат і Жабінковський цукровий завод. Ці підприємства не тільки повністю задовольняють потреби країни в цукрі, а й постачають його в 15 країн світу. Цукрові буряки урожаю цього року почала надходити на заводи вже з кінця серпня, переробка йде повним ходом. Планується зібрати і переробити не менше 4,5 млн. тонн цукрових буряків, що на 200 тис. тонн більше, ніж в минулому році. Перед заводами стоїть завдання щодо подальшого зростання виробництва цукру. Про особливості галузі, ціни на цукор, модернізацію виробництв і роботі в умовах, що склалися на ринку розповів Федір Старостенко - виконавчий директор Асоціації цукровиробників «Белсахар», яка об'єднує всі чотири заводи і створена для координації їх діяльності, просування інтересів галузі.

- Федір Федорович, як цукрова промисловість спрацювала в минулому році?

- Підприємства розвиваються динамічно. Робота ведеться відповідно до Держпрограми розвитку аграрного бізнесу Білорусі на 2016-2020 роки. Для того щоб вона була узгодженою, розробляємо графіки заготівлі цукрових буряків. При кожному комбінаті визначена сировинна зона з постійними сільгоспвиробниками. Заводи авансують їх, забезпечуючи насінням цукрових буряків, засобами захисту, добривами. Грошові кошти виділяються також на роботи, пов'язані з вирощуванням, збиранням культури.

У 2016 році заводи виробили 846 тис. тонн цукру, в тому числі 592 тис. тонн із цукрових буряків і 253 тис. тонн із ввезеного цукру-сирцю. Велика частина продукції поставлена на експорт, на внутрішній ринок - 330 тис. тонн. Певний обсяг цукру залишився. Він повинен бути, тому що, якщо у вересні-грудні ми виробляємо буряковий цукор, у січні-березні довантажуюмо потужності переробкою цукру-сирцю, то в квітні-серпні використовуємо готовий цукор для задоволення потреб внутрішнього ринку і поставок надлишків на експорт. На сьогоднішній день практично весь цукор зберігається на заводах. Складські потужності розраховані на 360 тис. тонн цукру, в тому числі забезпечено безтарне зберігання 260 тис. тонн. Раніше приміщення доводилося орендувати, тут виникали питання про умови зберігання і збереження. Сьогодні вони вирішені.

У минулому році населення купило 179 тис. тонн цукру. Були роки, коли купували 205 тис. тонн. Постачання на промпереробку безпосередньо залежать від попиту на продукцію. Основний обсяг припадає на кондитерські фабрики «Комунарка», «Спартак», «Червоний Харчовик» та інші підприємства. Загальна виручка від реалізації продукції в минулому році склала Br973 млн, отримано прибуток у Br33 млн. Усі заводи спрацювали рентабельно.

Для того щоб реалізація продукції була успішною, ведеться робота над розширенням її асортименту. На заводах виробляється цукор з лимоном, корицею,

льодяниковий цукор на паличці, желуючий. Городейський цукровий комбінат випускає конфітур, повидло, фруктові начинки. Значна частина виробленого цукру реалізується у фасованому і пресованому вигляді. Фасування - від 5 г до 10 кг.

- В цьому році очікується непоганий урожай цукрових буряків, переробка вже ведеться. Як організована ця робота і які плани на виробництво цукру?

- Для того щоб зацікавити сільгоспвиробників у ранньому копанні, при якому буряки ще не досягли повної продуктивності, заводи компенсують ці втрати. Так, з 1 по 10 вересня вони доплачують їм 20% до закупівельної ціни, з 11 по 20 вересня - 15%. За здачу цукрових буряків пізніх термінів з 21 листопада знову доплачують 20%.

На сьогоднішній день заводи переробляють понад 37 тис. тонн буряків на добу, в тому числі в Городеї і Слуцьку - більше 10 тис. тонн на добу, у Жабинці - 8,8 тис. тонн, у Східелі - 8,2 тис. тонн. У 2017 році планується виробити 600 тис. тонн цукру, у 2020 році стоїть завдання отримати 620 тис. тонн, для чого буде потрібно виростити і зібрати не менше 4,9-5 млн. тонн цукрових буряків при урожайності 500 ц/га і цукристості не менше 17 %. Урожайність зараз становить близько 460 ц/га, у минулому році було 446 ц/га. Цукристість поки недостатня, але буряки ще ростуть.

Цю культуру у нас навчилися вирощувати, особливо спеціалізовані господарства. Цією роботою займаються у 380 господарствах 48 районів Мінської, Гродненської, Брестської і Могилевської областей. В середньому по країні збір цукру з 1 га склав 7,9 тонн, у Росії - близько 6 тонн, у Польщі - 8-9 тонн. В той же час в Гродненському районі досягнуто показника 14,3 тонн з 1 га. Вважаємо за доцільне збільшити посівні площі в господарствах, які отримують високий урожай. Важливо, щоб вони розташовувалися недалеко від заводів, оптимальна відстань - 50-100 км.

Наші цукрові заводи допомагають аграріям не тільки у сівбі цукрових буряків, а і в їх збиранні. Так, Слуцький цукрорафінадний комбінат збирає до 40% посівної площі Мінської області, або 11% площ країни. Крім того, комбінат орендує 2 тис. га землі у господарств, тобто працівники вирощують і збирають цукрові буряки самостійно. У Городейського цукрового комбінату є механізований загін із збирання буряків.

- Чи планується зниження цін на цукор в Білорусі у зв'язку із очікуваним зростанням обсягів виробництва?

- Останнє підвищення ціни на цукор було у серпні 2016 року, починаючи із січня по червень 2017 року заводи робили знижки. Чергова знижка була зроблена 6 вересня поточного року - 10% для населення і 5% для промперобки. До цього відпускна ціна на 1 кг для населення становила Br1,33, зі знижкою - Br1,19. Далі роздрібна торгівля робить націнку.

- В які країни експортується білоруський цукор і звідки ввозиться цукор-сирець?

- Заводи здійснюють поставки цукру в 15 країн світу. Найбільше в минулому році експортовано в Росію - 245 тис. тонн. Поставляють також в Казахстан, Україну, Молдову, Таджикистан, Киргизстан, Туркменістан, Вірменію, Азербайджан, Грузію та інші країни.

Експорт продукції дуже важливий для наших заводів. Для того щоб займатися переробкою цукрових буряків, ми імпортуємо газ, ввозимо кокс і вапняковий камінь. Ці три позиції у структурі собівартості займають 14%. Крім того, все обладнання поставляється на заводи по імпорту. Для його покупки потрібні валютні кошти. Щоб цю валюту заробити, треба цукор обов'язково продати за межі країни.

Цукор-сирець ввозимо із Бразилії. Це тростинний цукор, який не пройшов остаточний етап очищення. На заводах його обов'язково розчиняють, доводять до стану сиропу і потім пропускають через весь технологічний цикл для повного доопрацювання. Виходить якісний продукт. Цукор-сирець ввозимо для того, щоб довантажити потужності в міжсезоння. Тенденцій до нарощування обсягів його закупівлі немає. Остаточне рішення щодо ввезення цукру-сирцю у 2017-2018 маркетинговому році ще не прийнято.

- У ЗМІ обговорюють заяву російської сторони про те, що безмитний імпорт цукру-сирцю в Білорусь із третіх країн створює нерівні умови господарювання вітчизняним виробникам бурякового цукру в країнах ЄАЕС. Як ви можете його прокоментувати?

- Цукор-сирець можуть ввезти безмитно всі країни ЄАЕС. Інше питання, куди вони потім поставляють отриманий з нього цукор. Ми завозимо цукор-сирець для переробки безмитно, але в повному обсязі його поставляємо в треті країни, тобто які не входять до складу ЄАЕС. В цьому плані чиста, прозора робота.

Ми ніколи не демпінгували. Потреби внутрішнього російського ринку в цукрі - 5,8 млн тонн. Ми ввезли туди близько 200 тис. тонн цукру, це всього лише 3,5-4% від їх потреби. Як ми можемо при такому обсязі влаштувати демпінг? У Росії є Білоруська цукрова компанія, напрацьовані зв'язки, визначені регіони для поставок. Ми завозимо цукор за тими цінами, які склалися на російському ринку. На державному рівні спірні питання, які виникли не розглядаються, ніяких претензій немає. Ми працюємо чесно. Щороку на засіданні Євразійської цукрової асоціації збираються представники цукрової галузі п'яти країн. Там обговорюються підсумки минулого року і розглядається баланс виробництва і реалізації цукру на наступний рік. Він узгоджується усіма сторонами. На останньому засіданні навесні 2017 року передбачено, що ми поставляємо на російський ринок у 2017-2018 маркетинговому році 250 тис. тонн цукру, а Росія поставляє нам 50 тис. тонн. І ніяких питань не виникало. Росія за минулий маркетинговий 2016-2017 рік поставила до Білорусі близько 34 тис. тонн свого цукру. Це не багато не мало - 10% нашого внутрішнього ринку. І ми не сперечалися, хоча могли б отримати більшу виручку від реалізації власного цукру. Думаю, що спірні питання, які виникли, в значній мірі перебільшені і придбали зайвий резонанс у ЗМІ. Упевнений, вони будуть вирішені.

В цілому на цукровому ринку може скластися непроста ситуація. Справа в тому, що в цьому році в країнах Євросоюзу скасовується квота на виробництво і реалізацію цукру. Як поведе себе ринок на заході, невідомо. Там сировина дешевше, урожайність цукрових буряків вища. Слід розглянути необхідність введення сплати мита на весь білий цукор, який може надійти в ЄАЕС із третіх країн.

- За даними ЗМІ, Росія планує запропонувати Білорусі відмовитися від імпорту цукру-сирцю з країн далекого зарубіжжя і закуповувати російський буряковий цукор для переробки ...

- Це недоцільно з наступних причин. Для чого ми завозимо цукор-сирець і нарощуємо обсяги переробки бурякового цукру? Нам потрібно завантажити виробничі потужності, дати роботу своїм людям, продати цукор, отримати виручку і розрахуватися за імпортні матеріали, обладнання. У цукровій галузі Білорусі сьогодні працюють більше 4 тис. чоловік, не рахуючи, працівників, зайнятих вирощуванням цукрових буряків. Крім того, в період проведення збиральних робіт на перевезення цукрових буряків задіяно понад 1 тис. одиниць автотранспорту. Це наші люди, у яких є сім'ї і які платять податки.

- Невід'ємна частина розвитку виробництва - його модернізація. Яка робота в цьому напрямку ведеться на цукрових комбінатах?

- З початку поточного року при техперевоснащенні було освоєно Br50,2 млн. інвестицій. На кожному заводі нарощуються потужності. Відповідно до Держпрограми розвитку аграрного бізнесу Білорусі на 2016-2020 роки цукрові заводи повинні до 2020 року наростити виробничі потужності з переробки до 42 тис. тонн буряків на добу. Це зростання є необхідним у тому числі для переробки бурякової сировини в оптимальні строки - 105-110 днів. Після цього технологічні властивості буряків погіршуються, зменшується вихід цукру, а отже знижується рентабельність виробництва продукції. У минулому році заводи переробляли їх за 120 днів, були роки, коли терміни затягувалися до 140-148 днів. У цьому році повинні вкластися в оптимальні терміни, тому що створені потужності дозволять переробляти до 37 тис. тонн буряків на добу проти 33,4 тис. тонн в минулому році.

Що стосується переобладнання, то на Слуцькому цукрорафінадному комбінаті встановлена нова мийка, розрахована на обробку 12 тис. тонн буряків на добу. Підприємство планує також ввести в дію лінію з виробництва сиропу. Це в якійсь мірі виключає необхідність ввезення цукру-сирцю, тому що в січні-березні завод буде завантажений за рахунок переробки сиропу в цукор. Городейський цукровий комбінат планує збільшити обсяги виробництва цукру за рахунок освоєння технології по знецукренню меляси, яка є побічною продукцією бурякоцукрового виробництва. На Східельському і Жабінковському заводах також ведуться роботи з модернізації виробництв і нарощування потужностей.

Джерело: belta.by